

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(НАУ)**

Просп. Любомира Гузара, 1, м.Київ, 03058, тел. (044) 497-51-51, факс: (044) 408-30-27
E-mail post@nau.edu.ua, [Http://www.nau.edu.ua](http://www.nau.edu.ua), код ЄДРПОУ 01132330
Система менеджменту якості університету сертифікована за ISO 9001:2015

05.06.2020 № 21-01/1164

На № _____ від _____

Голові Національного агентства
із забезпечення якості вищої освіти
Квіту С.М.

Про акредитацію освітньої програми
спеціальності 076 Підприємництво,
торгівля та біржова діяльність,
галузі знань 07 Управління та адміністрування
у Національному авіаційному університеті

Шановний Сергію Мироновичу!

Національний авіаційний університет висловлює вдячність Національному агентству за проведення акредитаційної експертизи освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти «Підприємницька діяльність в авіації» у межах спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність галузі знань 07 Управління та адміністрування із використанням технічних засобів відеозв'язку. Дякуємо за належну фахову роботу галузевої експертної ради, а також за надані пропозиції та рекомендації, спрямовані на усунення недоліків та удосконалення освітньої програми.

Усі рекомендації галузевої експертної ради (ГЕР) є слушними і, безперечно, будуть враховані у подальшій розбудові внутрішньої інституційної системи забезпечення якості вищої освіти Національного авіаційного університету.

Відповідно до п.5 розділу II «Порядку проведення засідання галузевої експертної ради для розгляду акредитаційної справи» відповідно до «Положення про галузеві експертні ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти», Національний авіаційний університет надає мотивовані зауваження до проекту висновку ГЕР (Додаток) та інформує, що Національний авіаційний університет в особі директора Департаменту забезпечення якості освіти Білоус О.І. планує брати участь у розгляді акредитаційної справи на засіданні ГЕР.

З повагою
Ректор

В. Ісаєнко

Виконавець:
О.Білоус, oksana.bilous@npp.nau.edu.ua

039246

**Мотивовані зауваження Національного авіаційного університету
до проекту висновку ГЕР про результати акредитаційної експертизи ОПШ «Підприємництво діяльність в авіації» ОС «бакалавр»**

Додаток

Критерій	Рівень відповідності критерію	Рекомендації ГЕР з подальшого удосконалення освітньої програми	Коментарі НАУ
1. Проєктування та цілі освітньої програми	В	<p>1. Запровадити систему постійного моніторингу кращих аналогічних/подібних іноземних освітніх програм.</p> <p>2. Розпочати дієву співпрацю з іноземними партнерами з метою вивчення та врахування найкращого досвіду аналогічних іноземних ОП</p>	<p>Приймаємо до виконання надані рекомендації та по деяким хочемо надати конкретизацію щодо спрямованості їхньої реалізації:</p> <p>При розробленні ОП використано досвід зєрубіжних університетів, зокрема Embry-Riddle Aeronautical University (Ветлін, Гетману); реалізації бакалаврських програм California Aeronautical University (Вакерс фелд, Салфорта USA) «Bachelor's degree in Aviation Business Administration», University Of The Fraser Valley (Авотсфорд, Канада) «Business Administration (Aviation, випускова кафедра продовжує працювати в цьому напрямі).</p> <p>Підтримується подальша системність щодо моніторингу іноземних закладів вищої освіти, що реалізують подібні ОП галузевого профілю, з метою подальшого удосконалення власної ОП та започаткування партнерства.</p>
2. 2. Структура та зміст освітньої програми	В	<p>1. Виокремити ОП «Підприємництво діяльність в авіації» із переліку ОП, що входять у спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» і розробити окремий навчальний план.</p> <p>2. Структурно-логічна схема потребує переробки, вилучення з неї вибіркової дисципліни та відображення на ній взаємозв'язку та порядку вивчення обов'язкових освітніх компонент ОП.</p> <p>3. Внести зміни до процедури вибору дисциплін вільного вибору, спростивши механізм вибору та надавши здобувачам вищої освіти можливість обирати ці дисципліни із єдиного інформаційного банку вибіркової дисциплін, за потреби розподіливши його на декілька рівнів: кафедральний; деканату/інституту; університету.</p> <p>2. Вилучити із ОП та навчального плану дисципліну, яка за назвою співпадає з назвою спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Вилучити із навчального плану курсову роботу з такою ж назвою.</p> <p>3. Розглянути питання суттєвого збільшення кількості кредитів на проведення практичної підготовки. Використовуючи унікальну можливість співпраці з потенційними роботодавцями розробити програму наскрізної підготовки починаючи з 2 курсу.</p>	<p>Відповідно до п.1.2 затверджених «Методичних рекомендацій щодо розробки навчальних та робочих навчальних планів освітніх програм НАУ на 2020-2021 навчальний рік», навчальні та робочі навчальні плани складаються окремо для кожної освітньої програми, для кожного рівня вищої освіти і за кожною формою навчання (у тому числі навчання зі скороченим терміном навчання, а також для студентів-іноземних промандлн).</p> <p>https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr-Projekt/2020/20_05_2020/Method_rekomend_годробка_навча_та_гоб_планів_OP_NAU_2020_2021_NK.pdf</p> <p>Відповідно до затвердженого «Положення про освітні програми НАУ» та введеного в дію наказом ректора від 07.05.2020 р №148/ОД https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_uk-Systema_QA/Доцментация_QA_14_05_2020/2020_05_12_Rologedija_dro_osvitni_progami_NAU_end2.pdf структурно-логічна схема відображає взаємозв'язок та порядок вивчення тільки обов'язкових освітніх компонент ОП.</p> <p>За рішеннями Ради з якості та Вченої ради НАУ (травень 2020 р.) для реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін для створення власної індивідуальної освітньої траєкторії затверджено та прийнято до реалізації:</p> <p>- Порядок вільного вибору навчальних Дисциплін для створення індивідуальної освітньої траєкторії https://nau.edu.ua/ua/templ/studentu/individualna-osvitnya-traektorija/instruktsiya-zarochemenu-a-elektronno-zauhav-i-zdobuvacha-vishchoi-osviti-nau-na-vihny-vybit-navchalnih-distripn.html;</p>

Критерій	Рівень відповідності критерію	Рекомендації PER з подальшого удосконалення освітньої програми	Коментарі НАУ
3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	В	<p>1. Започаткувати та активно розвивати академічну мобільність здобувачів вищої освіти даної ОП.</p> <p>2. Проводити роз'яснювальну роботу серед здобувачів вищої освіти щодо можливостей навчання у неформальній освіті та визнання ЗВО здобутих результатів.</p> <p>3. Розробити внутрішній нормативний документ ЗВО щодо особливостей визнання результатів навчання, які забезпечать можливість врахування ЗВО отриманих результатів навчання здобувачами вищої освіти у системі неформального навчання.</p>	<p>- Інструкція заповнення електронної заяви здобувача вищої освіти НАУ на вільний вибір навчальних дисциплін https://nau.edu.ua/ua/menu/students/individualna-osvitnya-traektorija/instruktsiya-zaruchennya-elektronnoi-zavavi-zdobuvachna-vishchoi-osviti-pau-na-vilny-vibr-navchalnih-diststrijin.html.</p> <p>- Каталог навчальних дисциплін вільного вибору здобувачів вищої освіти (загальноуніверситетський вибір) для усіх рівнів вищої освіти https://nau.edu.ua/ua/menu/students/individualna-osvitnya-traektorija/instruktsiya-zaruchennya-elektronnoi-zavavi-zdobuvachna-vishchoi-osviti-pau-na-vilny-vibr-navchalnih-diststrijin.html</p> <p>- Каталог навчальних дисциплін вільного вибору здобувачів вищої освіти (фаховий вибір) для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти https://nau.edu.ua/ua/menu/students/individualna-osvitnya-traektorija/raket-diststrijin-2.html;</p> <p>- Порядок вільного вибору навчальних дисциплін (освітня послуга за додатковою угодою) https://nau.edu.ua/ua/menu/students/individualna-osvitnya-traektorija/katalog-navchalnih-diststrijin-vilnogo-viboru-(osvitnya-posluga-zadodatkovou-ugodou).html</p> <p>- Порядок вільного вибору проблематики курсового проектування зі сталого розвитку https://nau.edu.ua/ua/menu/students/individualna-osvitnya-traektorija/rozuadok-vilnogo-viboru-problematiki-kursoвого-проектування-zi-stalogo-rozvitku.html</p> <p>Відповідно до затверджених «Методичних рекомендацій щодо розробки навчальних та робочих навчальних планів освітніх програм НАУ на 2020-2021 навчальний рік» https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_uk-7/Projekt/2020/20_05_2020/Method_rekomend_rozrobk%D0%BD0_pavcha_ta_gob_pavch_ran%D1%96v_OP_NAU_2020_2021_NK.pdf практична підготовка на ОС «Бакалавр» складається із 3 видів виробничої практики загальним обсягом 16,5 кредитів на 2-4 курсі.</p> <p>У цьому напрямку за спеціальністю 041 «Business and administration» між НАУ та ЗВО-партнерами наявні 21 діючі угоди за програмою Erasmus+; також на 2020/2021 н.р. подано стільні грантові заявки сільно з 18 іноземними ЗВО за програмою Erasmus+, серед яких і ЗВО транспортного профілю (The International University of Logistics and Transport in Wrocław; UTP University of Science and Technology), продовжимо реалізовувати наявні нацпацювання.</p>

Критерій	Рівень відповідності критерію	Рекомендації GER з подальшого удосконалення освітньої програми	Коментарі НАУ
4. Навчання і викладання за освітньою програмою	В	<p>1. У таблиці 3 у переліку методів навчання перераховані переважно традиційні методи, а тому, рекомендовано доповнити освітній процес за ОП активними методами навчання (бізнес-симуляціями, діловими іграми, кейс-стаді, тренінгами, які сприятимуть набуттю здобувачами знань, вмінь і навичок, необхідних для здійснення підприємницької діяльності тощо).</p> <p>2. Для реалізації ОП проваджувати в освітній процес дисципліни, які посилять наблизженість ОП до потреб ринку авіації.</p> <p>3. Доопрацювати методичні рекомендації до написання кваліфікаційних робіт в частині надання орієнтовних тематик робіт та їх актуалізації.</p> <p>4. Оновити та підтримувати у належному стані робочі навчальні програми з обов'язковим зазначенням компетентностей та ПРН, які вони забезпечують.</p> <p>5. Запланувати розробку силябусів для більш зручної форми опрацювання матеріалу по кожній ОК студентами.</p> <p>6. Мотивувати здобувачів до участі у Всеукраїнських олімпіадах з дисциплін ОП, брати участь у конкурсах науково-дослідних робіт студентів.</p> <p>7. Активізувати напрям міжнародної мобільності здобувачів саме за даною ОП.</p>	<p>За результатами Громадського обговорення якості реалізації ОПП «Підприємницька діяльність в авіації» в НАУ, що відбулось 22.05.2020 р., було узгоджено запровадження освітніх компонент, які посилюють наблизженість ОП до потреб ринку авіації, а саме: «Бізнес-процеси в авіації», «Управління якістю в авіації», «Бізнес-адміністрування в авіації», «Технології продажу авіаційних перевезень» та до каталогу вибіркових фахових дисциплін були внесені освітні компоненти «Об'єднування та експертиза бізнес-проектів на підприємствах авіабізнесу», «Інфраструктура авіаційного транспорту», «Організація обслуговування при авіаційних перевезеннях», «Організація хендлінгового бізнесу».</p> <p>У структурі запропонованого силябусу освітніх компонент передбачено зазначення програмних компетентностей та програмних результатів навчання: https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_cik/Slabus/Slabus1/Slabus_zrazok2_28.05.2020.pdf, робота у цьому напрямі буде продовжена.</p>

Критерій	Рівень відповідності критерію	Рекомендації GER з подальшого удосконалення освітньої програми	Коментарі НАУ
<p>5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність</p>	В	<p>1. Переглянути всі РНП на предмет наявності переліку компетенцій та ПРН згідно ОП та критеріїв оцінювання всіх видів аудиторної та поза аудиторної роботи.</p> <p>2. Розробити методичні рекомендації для написання кваліфікаційної роботи для ОП. Головну увагу приділити тематиці кваліфікаційних робіт з урахуванням галузевих аспекту – підприємництва в авіації.</p> <p>3. Систематично поширювати інформацію серед студентів стосовно відповідальності за використання платіату та порушення умов академічної доброчесності. Можливо запровадити у 2 або 3 семестрі дисципліну «Академічне письмо», де забезпечити здобувачам вищої освіти опанування компетенцій з написання наукових текстів без порушення умов академічної доброчесності.</p>	<p>Відповідно до затвердженого «Положення про гарантія освітньої програми» https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_uk/Systema_QA/Документація_QA/28_05_2020/118_od_Rologenja_pro_garanta_OR_s.pdf передбачено функціональні обов'язки гаранта через здійснення аналізу та контролю щодо якісного забезпечення навчально-методичними матеріалами, зокрема з цією метою на випускській кафедрі передбачається візування гарантом РНП в якості рекомендації до затвердження.</p> <p>На початку навчання в університеті, зокрема при викладанні дисципліни «Вступ до спеціальності» та на кураторських годинах, з 2 курсу консультаціях щодо написання курсових робіт здобувачам вищої освіти доводиться до відома інформація про забезпечення академічної доброчесності у НАУ, а саме проводиться ознайомлення з «Положенням про виявлення та запобігання академічному платіату в НАУ» https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_uk/qadobrocheshnist/28_05_2020/R_to_rlagiat_zkoregovane.pdf, «Порядком перевірки академічних та наукових текстів на платіат НАУ» https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_uk/qadobrocheshnist/28_05_2020/R_to_rlagiat_zkoregovane.pdf, «Порядком перевірки академічних та наукових текстів на платіат НАУ» https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_uk/qadobrocheshnist/28_05_2020/R_to_rlagiat_zkoregovane.pdf</p> <p>З 2020 року рішенням Ради з якості НАУ (травень 2020 р.) прийнято порядок підписання при вступі до ЗВО «Декларації про дотримання академічної доброчесності здобувача вищої освіти Національного авіаційного університету» https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/sistema-menedzhmentu-yakosti-nau/dokumentatsiya-sistemi-menedzhmentu-yakosti-universitetu/</p> <p>Поточний аналіз показав, що у викладачів випускової кафедри, що приймають участь у реалізації ОП зміст наукових публікацій з цілому відповідає закріпленим дисциплінам, та прийнято до виконання націленість наукових публікацій на авіаційну специфіку.</p> <p>За результатами Громадського обговорення якості реалізації ОПШ в НАУ, проведеного випусковою кафедрою економіки та бізнес-технологій, з практиками погоджено проведення конкурсу бізнес-проектів студентів. Продовжується залучення студентів до функціонування стартап-школи НАУ, розширюються форми співпраці з мережею стартап-інкубаторів УЕР, підприємствами авіаційного сектору з участю студентів.</p>
<p>6. Людовські ресурси</p>	В	<p>1. Проналізувати наявність у викладачів публікацій, пов'язаних із дисциплінами, які вони викладають.</p> <p>2. Розпочати роботу по забезпеченню дисциплін власними науково-методичними матеріалами (навчальними посібниками, дистанційними курсами тощо).</p> <p>3. Започаткувати розробку спільних із практиками методичних матеріалів.</p> <p>4. Активізувати наукову роботу викладачів із залученням до наукових тем та проектів студентів.</p>	<p>В університеті затверджено План-графік виконання організації безбар'єрного доступу до будівель та приміщень НАУ https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/linkuzivna-osvita/</p> <p>Випусковою кафедрою досягнуто угода про співпрацю з ТОВ «Солто Business Automation» https://solto.com.ua/, в рамках якої будуть надані у користування під освітні цілі програмні продукти.</p>
<p>7. Освітні середовище та матеріальні ресурси</p>	В	<p>1. Передбачити в подальшому облаштування пристосувань для осіб з особливими освітніми потребами.</p> <p>2. Рекомендуємо осучаснити комп'ютерну техніку</p> <p>3. Забезпечити перегляд та удосконалення навчально-методичного забезпечення.</p> <p>4. Здійснити аналіз та придбання необхідного програмного</p>	<p>В університеті затверджено План-графік виконання організації безбар'єрного доступу до будівель та приміщень НАУ https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/linkuzivna-osvita/</p> <p>Випусковою кафедрою досягнуто угода про співпрацю з ТОВ «Солто Business Automation» https://solto.com.ua/, в рамках якої будуть надані у користування під освітні цілі програмні продукти.</p>

Критерій	Рівень відповідності критерію	Рекомендації GER з подальшого удосконалення освітньої програми	Коментарі НАУ
8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В	<p>5. Покращити технічне оснащення лабораторій з урахуванням забезпечення окремих дисциплін.</p> <p>1. Враховувати пропозиції роботодавців, професіоналів-практиків у забезпеченні освітнього процесу за ОП, підтверджувати документально.</p>	<p>Пропозиції роботодавців, професіоналів-практиків враховуються у забезпеченні освітнього процесу за ОП та підтверджуються документально в протоколах науково-методичних семінарів кафедр, програмах та протоколах науково-практичних конференцій, а також при щорічному перегляді ОП та відповідно внесенні змін.</p>
9. Прозорість та публічність	В	<p>1. Доцільно вдосконалити сайт в контексті забезпечення інформативних рубрикаций, зручності навігації перегляду необхідної інформації, документатії (сформувати окремий розділ, в якому будуть міститись всі нормативні документи), що посилює доступність та прозорість НАУ, обумовить кращу представленість НАУ для усіх зацікавлених осіб.</p>	<p>Висловлені рекомендації передані до виконання Центру медіакомунікацій НАУ, яким в даний час проводяться роботи щодо розробки нової версії сайту та його структурізації http://dev.marketing-solutions.com.ua/.</p>